

Infanteses: Narratives Inclusives a través de l'Art

Codi: 106073

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500797 Educació Infantil	OT	4	1
2500798 Educació Primària	OT	4	1

Professor/a de contacte

Nom: Maria Montserrat Rifa Valls

Correu electrònic: montserrat.rifa@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Almudena Martín Martínez

Prerequisits

Per a cursar aquesta assignatura, és recomanable tenir aprovades les següents assignatures obligatòries, segons el grau:

Grau d'educació primària: "Educació musical i visual" i "Educació musical, visual i aprenentatge".

Grau d'educació infantil: "Educació de les arts visuals I" i "Educació de les arts visuals II".

Objectius

Aquesta assignatura forma part de la Menció en Educació Performativa de les arts, que té com a objectiu formar a les futures mestres d'educació infantil i primària en l'educació de les arts a partir de construir aprenentatges corporeïtzats des d'una visió transdisciplinar. Aquesta menció està constituïda per aquest conjunt d'assignatures, que estan relacionades entre sí:

Innovació didàctica en les arts visuals; Llenguatges audiovisuals i expressió artística; Projectes artístics; Infàncies: narratives inclusives a través de les Arts; Territoris de l'Art contemporani com a espais d'aprenentatge.*

En el cas d'aquesta assignatura, ens plantejem 3 objectius concrets:

1. Aproximar-nos a les infanteses, des d'una perspectiva no adultcèntrica i descolonitzadora, és a dir, de l'anàlisi de les relacions de poder que intervenen en les posicions d'edat, gènere, raça-ètnia, capacitats diverses, classe social i diversitat sexual;

2. Conèixer les tàctiques de la recerca educativa basada en les arts en diàleg amb les identitats a la infantesa representades i experimentades per artistes, educadors i investigadors, des d'una perspectiva de justícia social i inclusió;

3. Crear experiències col·laboratives d'educació inclusiva per a produir múltiples relats de les infanteses a través de les arts i aprendre a compartir-los.

Competències

Educació Infantil

- Actuar en l'àmbit de coneixement propi avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere.
- Analitzar i reconèixer les pròpies competències socioemocionals (en termes de fortaleces, potencialitats i debilitats) per desenvolupar aquelles que siguin necessàries en el desenvolupament professional.
- Dissenyar i regular espais d'aprenentatge en contextos de diversitat i que atenguin a les singulars necessitats educatives dels estudiants, a la igualtat de gènere, a l'equitat i al respecte als drets humans.
- Promoure l'autonomia i la singularitat de cada estudiant com a factors d'educació de les emocions, els sentiments i els valors en la primera infància.
- Treballar en equips i amb equips (del mateix àmbit o interdisciplinar).

Educació Primària

- Actuar en l'àmbit de coneixement propi avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere.
- Analitzar i reconèixer les pròpies competències socioemocionals (en termes de fortaleces, potencialitats i debilitats), per desenvolupar aquelles que siguin necessàries en el desenvolupament professional.
- Dissenyar, planificar i avaluar processos d'ensenyament i aprenentatge, tant de forma individual com en col·laboració amb altres docents i professionals del centre.
- Mantenir una relació crítica i autònoma respecte els sabers, els valors i les institucions socials públiques i privades.
- Reflexionar entorn les pràctiques d'aula per tal d'innovar i millorar la tasca docent. Adquirir hàbits i destreses per a l'aprenentatge autònom i cooperatiu i promoure'l entre els estudiants.
- Treballar en equips i amb equips (del mateix àmbit o interdisciplinar).

Resultats d'aprenentatge

1. Actuar com a orientador de pares i mares amb relació a l'educació familiar en el període 0-6.
2. Adquirir criteris i recursos per assessorar i intervenir en l'etapa d'educació primària.
3. Capacitat d'organització del treball personal i el conjunt per dur a terme les tasques requerides des de l'assignatura.
4. Estar obert als indicis de canvi estètics, socials i culturals que possibilitin eludir els estereotips estètics o didàctics.
5. Expressar argumentacions crítiques i objectives respecte les funcions i tasques que realitzen les institucions socials.
6. Mostrar capacitats creatives i reflexives en l'execució de projectes artístics.
7. Mostrar-se competent en la comprensió i divulgació de les diferents manifestacions artístiques en diferents formats comunicatius i multiculturals.
8. Mostrar-se competent en la comprensió i la divulgació de les diferents manifestacions artístiques en diferents formats comunicatius i multiculturals.

Continguts

L'assignatura s'organitza a partir de quatre grans temes:

1. La construcció de les identitats infantils des d'una mirada decolonial. Les "altres" infanteses
2. Narradorxs de la infantesa: relats transdisciplinaris des de les arts i la cultura visual contemporànies
3. Infanteses, agenciament i aprenentatges des de l'educació artística inclusiva
4. Projectes col·laboratius d'educació performativa de les arts com a forma d'apoderament de les infanteses

Metodologia

L'Educació performativa de les arts col·loca el focus en els processos d'aprenentatge de les persones a través de les arts, fugint de les metodologies tradicionals d'ensenyament.

Un canvi de mirada que ens condueix a parlar d'una pedagogia de l'esdeveniment i d'escenaris de transformació, a on es prioritza la interacció de coneixements, presències-identitats i llenguatges artístics. A més de repensar les concepcions del temps i de l'espai en els aprenentatges de les arts, proposem viure la creació artística i participar en projectes col·laboratius, connectant amb els canvis actuals en l'educació orientats a la innovació.

Les estratègies docents estan basades en les pedagogies performatives de les arts, en la recerca educativa a través de l'art i en la construcció narrativa dels aprenentatges, les identitats i la diversitat.

La metodologia docent i l'avaluació proposades poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Exposicions teòriques i lectures sobre la història visual de la infantesa diversa	30	1,2	1, 8
Infanteses i diversitat: Relats de l'alteritat	15	0,6	1, 3
Tipus: Supervisades			
Narratives contemporànies de la infantesa en les arts i la cultura visual contemporànies	30	1,2	3, 4, 8
Tipus: Autònomes			
Projectes d'educació artística inclusiva i contra-narratives de la infantesa	75	3	1, 6, 8

Avaluació

El lliurament de les activitats es farà d'acord amb aquesta previsió:

- Activitat individual 1. A l'inici del tema 1.
- Activitat grupal 1. Al final del tema 2.
- Activitat individual 2. i Activitat grupal. Al final del tema 3
- Projecte col·laboratiu. Al final de curs (conté una evidència grupal).

Un dels criteris necessaris per superar aquesta assignatura consistirà en demostrar, al llarg del curs, que l'estudiant té desenvolupades unes competències personals i socials imprescindibles per a ser "una bona mestra" / "un bon mestre": participació activa a les classes, responsabilitat i rigor en el treball autònom, no jutjar, argumentar, ús adequat dels dispositius electrònics (mòbil, ordinador, etc.), pensament crític i conductes

que afavoreixin un entorn amable i positiu, democràtic i a on es respectin les diferències. El/la professora de l'assignatura anirà observant, documentant les sessions i anotant evidències en relació a aquestes habilitats personals i socials de les estudiants; i s'aniran avaluant al llarg de l'assignatura.

Cal també, que l'estudiant mostri una bona competència comunicativa general, tant oralment com per escrit, i un bon domini de la llengua o les llengües vehiculars que consten a la guia docent.

L'avaluació es fixarà també en les competències per al treball cooperatiu i en equip i serà sensible al gènere.

Només són recuperables les activitats i/o evidències individuals (la data de la recuperació és una setmana després del lliurament de la darrera activitat de curs). No hi ha possibilitat de re-avaluació quan es detecti plagi.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Activitat grupal 1: Creació d'un conte col·laboratiu	25%	0	0	1, 5, 6, 8
Activitat grupal 2. Disseny col·laboratiu amb infàncies per a una educació artística inclusiva	25%	0	0	1, 2, 3, 4, 6
Activitat individual 1. Escriptura i anàlisi d'un relat sobre la infantesa	25%	0	0	3, 4, 7
Activitat individual 2. Reflexió crítica i presentació d'una lectura en torn a la infantesa	25%	0	0	4, 5, 8

Bibliografia

Barone, T. and Eisner, E. W. (2011). *Art Based Research*. CA: Thousand Oaks, Sage.

Benwell B. and Stokoe, E. (2006). *Discourse and identity*. Edinburgh: Edinburgh University Press.

Bitou, A. and Waller, T. (2011). Researching the Rights of Children under Three Years Old to Participate in the Curriculum in Early Years Education and Care. *Researching Young Children's Perspectives: Ethics, Theory and Research*. Abingdon: Routledge Falmer press, 72-87.

Christensen, P. H. (2004). Children's Participation in Ethnographic Research: Issues of Power and Representation. *Children and Society*, 18(2), 165-176.

Coole, D. and Frost, S. (eds.) (2010). *New Materialisms. Ontology, Agency, and Politics*. Durham and London: Duke University Press.

Corsaro, W. A. (2003). *We're Friends, Right?: Inside Kids' Culture*. Washington, DC: Joseph Henry Press.

Eder, D., and Corsaro, W. (1999). Ethnographic Studies of Children and Youth: Theoretical and Ethical Issues. *Journal of Contemporary Ethnography*, 28(5), 520-531.

Jenks, C (Ed.) (1992). *The Sociology of Childhood: Essential Readings*. Hampshire: Gregg Revivals.

Lahman, M. K. E. (2008). Always Othered: Ethical Research with Children. *Journal of Early Childhood Research*, 6(3), 281-300.

Leavy, P. (2017). *Handbook of Arts-Based Research*. New York, London: The Guilford Press.

Lytra, V. (2016) Language and Ethnic Identity. In: Preece, S. (ed.) Routledge Handbook of Language and Identity. Oxon: Routledge, 131-145.

McNiff, S. (1998). *Art-based Research*. London: Jessica Kingsley Publisher.

Nieuwenhuys, O. (2013). Theorizing Childhood (s): Why we Need Postcolonial Perspectives. *Childhood*, 20(1), 3-8.

Rifà Valls, M.(2014). Identidades *queer*, cuerpos y sexualidad en las narrativas fílmicas de la infancia de Kore-eda Hirokazu. *Temps d'Educació*, 47, 143-157.

Rifà Valls, M. (2011). Postwar princesses, young apprentices, and a little fish-girl: Reading subjectivities in Hayao Miyazaki's tales of fantasy. Monography: Girl Power. *Visual Arts Research*, 37 (2), 88-100 (existe versión en castellano).

Rifà Valls, M. (2010). Developing contemporary art-based curriculum practices for diversity and social justice. En Anderson, T.; Gussak, D.; Hallmark, K.K. & Paul, A. (Eds.). *Art Education for Social Justice* Reston A.V, USA, NAEA (chapter 28). ISBN: 78-1-890160-47-0.

Rusanen, S., Rifà Valls, M., Alexandre, R., Bozzi, G.M. & Häikiö, T.K. (2011). Dialogues in European contemporary art education: Strategies for enhancing children's culture and constructing diversity. *International Journal of Education through Art*, 7(3), 245-265.

Sarmento, M. J. (2004). As culturas da infancia nas encruzilhadas da segunda modernidade. In Sarmento, M. J. and A.B. Cerisara, *Crianças e Miúdos. Perspectivas sociopedagógicas da infancia e educação*. Porto: Edições ASA.

Stryker, R., and Yngvesson, B. (2013). Fixity and fluidity-Circulations, children, and childhood. *Childhood*, 20(3), 297-306.

Viruru, R. (2005). The Impact of Postcolonial Theory on Early Childhood Education. *Journal of Education*, 35(1), 7-30.

Warming, H. (2011). Getting Under their Skins? Accessing Young Children's Perspectives through Ethnographic Fieldwork. *Childhood*, 18(1), 39-53.

Programari

Edició de textos i imatges.